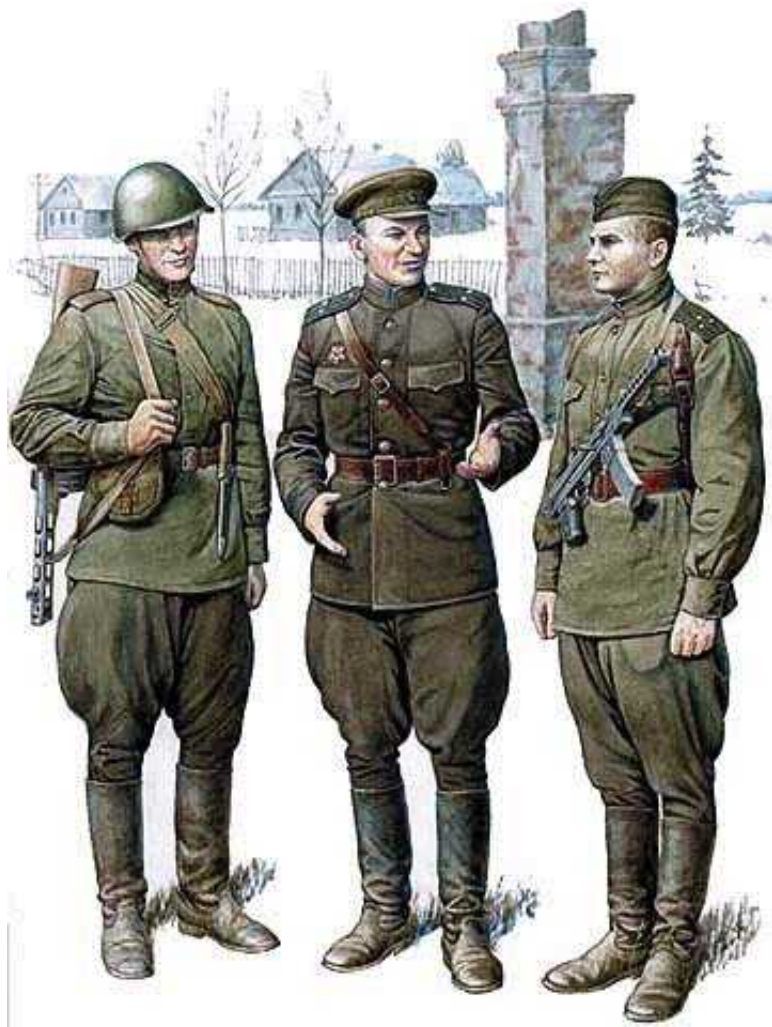

Bemaling af russiske krigsspilsenheder 1941-1945

Denne artikel startede egentlig som et uskyldigt spørgsmål fra en krigsspilskammerat: "Kan du ikke oplyse mig, hvilke farver du bruger, når du maler russere? Jeg har nemlig overvejet at male nogle stykker!"

Forklaring til billedet

Jeg satte mig foran computeren for at skive en kort elektronisk post med numre på forskellige dåser maling. Det greb om sig og pludselig var det meste af en lørdag var gået. At det så samtidig - næsten på dato - var 60 året for starten på Operation Barbarossa gjorde jo ikke emnet mindre relevant.

Jeg har beskrevet min måde at male på og de farvenuancer, som jeg bruger. Andre muligheder eksisterer naturligvis også. Så tag teksten som en rettesnor, ikke som den endegyldige sandhed!

Flere af teknikkerne kan med fordel anvendes ved bemaling af krigsspilsenheder fra andre nationer, dog tilpasset til de for pågældende nation passende farvenuancer.

Maling

De omtalte farver er fra Humbrol - terpentinbaserede - og langt de fleste er matte. Jeg antager, at der med vandbaserede farver kan opnås tilsvarende effekter, men jeg har ikke prøvet.

Bemaling af figurer

Ansigt og hænder

1. Som hudfarve bruges 61.
2. Øjne markeres med bittesmå sorte prikker.
3. Bliver prikken for stor - og det sker tit - så mal blot hudfarve omkring prikken, til det passer.
4. Munden trækkes op med hudfarve, iblandet en smule rød (60). Pas på det ikke bliver for "klovneagtigt".

Uniform mv.	Farve	Nr.	Bemærkning
Stålhjelm	Mørk khaki	29	
Jakke og bukser	Lys khaki	26	
Støvler	Sort	85	Halvmat
Livrem, patrontaske, korttaske og lignende	Lys læder	9 + 170	2/3 af 9 + 1/3 af 170 Alternativt: 62 + satin lak (135).
Bæltespænde	Aluminium	56	Officerer: Messing 54
Knapper	Messing	54	Når nødvendigt
Gradstegn	Sølv	11	Officerer får typisk en eller flere "prikker" på skulderklapperne.
Kapperulle, feltflaskeovertræk, magasintaske til maskinpistol	Olivengrøn	155	Alternativt: MC 21 French Artillery Green
Gevær/maskinpistol	Brun	170	Metaldele: 53
Pistoler/revolvere	Metal	53	

Afhængigt af hvorledes den enkelte figur er graveret, kan overfladen på de således bemalede figurer måske fremtræde noget massiv. Her kan man med fordel dry-brushe med en kontrastfarve - lysere eller mørkere, alt efter temperament.

Bemaling af materiel

Køretøj mv.	Farve	Nr.	Bemærkning
Alt materiel	Mørk grøn	75	
Gummihjul	Mørk grå	67	Alternativt: Sort (33)

Maskingeværer og andre særlige metaldele Metal

Herefter dry-brush'es med 53 på alle metalflader. Når det hele er tørt, dry-brush med 26 eller 29 for at få en støvet effekt. Pas på ikke at overdrive disse effekter!

Kanonmundinger

På nogle modeller er munden boret ud - jeg foretrækker disse, og søger hvor det er muligt selv at bore munden ud - typisk på artilleripjecer. Her får selve munden en smal kant med aluminium (56), mundingsbremsen får ofte lidt mere metalfarve, når der dry-brushes, for at give en "lidt slidt effekt". Er munden ikke boret ud, så males den sort (halvmat 85), og kanten trækkes op med aluminium.

Det hele er måske lidt legetøjsagtigt, men det giver afgjort indtrykket af, at kanonløbet rent faktisk er hult.

Afmærkning på køretøjer

De overføringsmærker, der følger med samlesæt, eller kan købes separat - typisk ark med tal - har ofte en kant. Denne kant kan ofte kun fjernes ved store anstrengelser. Jeg har fået følgende fidus fra Jakob Stoppel, og synes selv, at den fungerer godt:

1. Der hvor overføringsmærket med nummeret skal placeres, males med blank lak (35).
2. Når lakken er tør, placeres overføringsmærket.
3. Når overføringsmærket er tørret, males det blanke område med mat lak (49).
4. Dry-brush herefter med 53 på alle metalflader. Når det hele er tørt, dry-brush med 26 eller 29 for at få en støvet effekt

Særlig uniformering

Hovedparten af mine krigsspilsenheder følger de foran nævnte anvisninger, men der er også et par specialiteter, som skal nævnes her.

Kampvognsbesætninger

Den karakteristiske russiske "telehjelm" males sort (85), og dry-brushes med 26 eller 29, dels for at bryde overfladen, dels at fremhæve gummiforstærkningerne.

Marineinfanteri

Uniformsfarven er sort (33), dry-brush'et med 26 eller 29 for at bryde overfladen. Øvrig udrustning som for almindeligt personel.

Den karakteristiske stribede undertrøje, males lys blå (89) med hvide striber (34). Jeg tror faktisk, at jeg malede dem hvide først, og de lyse blå striber efterfølgende. Under alle omstændigheder, er der tale om en lille bitte trekant, som lige skal anes.

Russiske marinere havde en rød stjerne på begge underærmer - lige over manchetten. Disse markeres med en rød "prik". Matroshuens navnebånd markeres med en meget tynd linie - i guld (16); over navnebåndet en rød stjerne ("prik"). På officerer med kasket er huebåndet blå (189) og pulden sort (33). Midt på huebåndet en mærke i guld og over dette en rød stjerne ("prik").

Skienheder

Det er jo nærliggende at bruge hvid (33), men det giver en alt for kraftig farve. Bland derfor lidt khaki - 26 eller 29 - i den hvide farve, så den får en mere gullig tone. Dry-brush efterfølgende figurerne - når de er helt tørre - med 26 eller 29, og slut af med at dry-brushe i hvid - specielt på de udrustningsgenstande, som ikke måtte være hvide i forvejen. Herved fås effekten af, at der klæber snefnug til tingene.

Ski males med i brun farve (170); skistave i en lys gullig farve - 93 for eksempel. Begge dele dry-brushes også med hvid, igen for snefnug-effekten.

Pelshuer

Pelshuer er også en af karakteristiske uniformsgenstande for russiske soldater. Pelshuen, som blev udleveret generelt, var af kunstigt materiale - populært kaldet fiskeskind (eller måske fiske-pels - på engelsk udtrykkes det som "fish fur").

Pelshuerne fandtes i mange afskygninger. Jeg har valgt at bemale mine figurer således, at selve huen er lys grå og "pelsen" i en mørkere grå farve. Begge farver blandet af en kombination af grå (67) og hvid (33).

Vatterede uniformer

Er figurerne udstyret med vatterede uniformer, males de også med lys khaki (26). Jeg dry-brush'er dem efterfølgende med en lys sandfarve - typisk 93 - for vise den typisk lysere uniformsfarve og dermed gøre dem lidt forskellige fra den almindelige uniform.

Røde stjerner

På figurer med felthue, kasket eller pelshue maler jeg en rød stjerne - i praksis nok snarere en rød prik.

Selvom mange figurer har en indstøbt stjerne på stålhelmen, så maler jeg ikke denne. Om end den røde stjerne blev anvendt på stålhelmen i starten af krigen, så gik det - så vidt vides - af mode senere hen.

Markering af våbenart

For lige at give det sidste "touch", kan figurerne tilføjes en markering af deres våbenart. Markeringen er afhængig af den periode af krigen - og dermed uniformsreglement - der nu bruges som udgangspunkt.

Jeg bruger generelt afmærkningen fra 1943 og fremefter, hvor man genindførte mange af de karakteristika, som kendes fra Zartidens uniformer. Uniformerne - eller snarere deres afmærkninger - ser lidt flottere ud, og der er derfor lidt større udfordringer ved at bemale figurerne. Den følgende liste er ikke fuldstændig, men tre af de mest synlige elementer skal behandles.

Skulderklapper

Skulderklapperne kant markeres med følgende farver:

Våbenart	Farve	Nummer
Infanteri	Hindbærrød	73
Artilleri og pansertropper	Rød	60
Ingeniørtropper	Sort	33
Kavaleri	Mørk blå	189
		76

Lægekorpset	Grøn	
NKVD-enheder	Mørk blå	189

Kasketter

Huebånd og kantning af pulden var i forskellige farver. Jeg nøjes dog med at bemale huebåndet, på de få officersfigurer, som nu er udstyret med kasketter.

En khakifarvet kasket er i øvrigt helt i orden - de blev som oftest anvendt i felten.

Våbenart	Farve	Nummer
Infanteri	Hindbærrød	73
Artilleri, pansertropper og ingeniørtropper	Sort	33
Kavaleri	Mørk blå	189

NKVD-enheder af Grænsetropperne males med grøn puld (76) og blå huebånd (189).

Kravespejl på kapper

Jeg har kun malet enkelte infanterister i kapper. Når der males kravespejl på kapperne, så er man virkelig nede i småtingsafdelingen, men...

Kappefarven kan i øvrigt antage mange forskellige farver - fra khaki til grå - mine figurer er i khaki (29).

Våbenart	Farve	Nummer
----------	-------	--------

Infanteri Lys khaki med kant i hindbærrød 26 med kant i 73

Kilder - uniformer

Inden for de sidste par år er der udkommet flere bøger, som på glimrende vis beskriver, hvorledes den russiske hærs uniformering under Den store Fædrelandskrig. Ud over de her nævnte værker, indeholder de fleste standardværker om uniformer under 2. verdenskrig også afsnit om russiske uniformer.

En god generel beskrivelse

The Red Army of the Great Patriotic War 1941-5. Forfatter: Steven J. Zaloga.

Udgivet som nummer 216 i Osprey Men-At-Arms serien, 1989. ISBN 0-85045-939-7.

God generel beskrivelse af Den røde Hær og med gode tegninger af uniformer.

For den lidt mere interesserede

Red Army Uniforms of World War II in Colour Photographs. Forfattere: Anton Shalito, Ilya Savchenkov og Andrew Mollo. Udgivet som nummer 14 i serien Europa Militaria, Windrow & Greene, 1993. ISBN 1-872004-59-8.

Viser originale uniformer mv. på nutidige mennesker, som heldigvis rimeligt ligner datidige mennesker. Gode forklaringer til billederne.

For den kræsne

Soviet Uniforms & Militaria 1917-1991 in Colour Photographs. Ministry of Defence of The USSR: Red Army, Navy, Naval Infantry, Air Force & Paratroopers.. Forfatter: László Békési. Udgivet af The Crowood Press Ltd, 2000. ISBN 1-86126-370-8.

Viser både originale uniformer mv. på nutidige mennesker, som heldigvis rimeligt ligner datidige mennesker, og datidige fotografier. Gode forklaringer til billederne.

For feinschmeckere

Uniforms of The Soviet Union 1918-1945. Red Army, Red Air Force, Red Navy, GPU, OGPU and NKVD. Forfattere: David Webster & Chris Nelson. Udgivet af Schiffer Military History, 1998. ISBN 0-7643-0527-1.

Viser hovedsagelig originale uniformer mv. på giner, samt nogle datidige fotografier. Meget flot bog, som dog lader noget tilbage at ønske på tekstsiden. Bruges bogen i kombination med de ovenfor anførte bøger, opleves manglerne dog ikke så markante.

Kilder - materiel mv.

De sidste par år har også frembragt en række gode værker om materiel - specielt panserkøretøjer. Langt de fleste bøger indeholder også farvetegninger med tilhørende beskrivelser, hvorved man få et indtryk af, hvorledes materiellet var bemalet. Nogle af de bøger, som jeg oftest konsulterer, er nævnt her.

En klassiker

The Eastern Front. Armour Camouflage and Markings, 1941 to 1945. Forfattere: Steven J. Zaloga and James Grandsen.

Udgivet af Arms and Armour Press, 1983. ISBN 0-85368-583-5.

God tekst og billeder, som beskriver alle nationer, der kæmpede på Østfronten. Tegningerne er generelt gode - om ikke andet så ud fra et farvemæssigt synspunkt.

En anden klassiker

Russian Tanks of World War 2. Forfattere: John Milsom & Steven J. Zaloga. Udgivet som nummer 22 i Airfix Magazine Guide serien, 1977. ISBN 0-85059-250-X.

God lille bog, som dækker bredt.

Tre gode Osprey bøger

T-34/76. Medium Tank 1941-1945. Forfattere: Steven J. Zaloga og Peter Sarson. Udgivet som nummer 9 i Osprey New Vanguard serien, 1994. ISBN 1-85532-382-6.

T-34/85. Medium Tank 1944-1945. Forfattere: Steven J. Zaloga, Jim Kinnear og Peter Sarson. Udgivet som nummer 20 i Osprey New Vanguard serien, 1996. ISBN 1-85532-535-7.

KV-1 & 2. Heavy Tanks 1941-1945. Forfattere: Steven J. Zaloga, Jim Kinnear og Peter Sarson. Udgivet som nummer 17 i Osprey New Vanguard serien, 1995. ISBN 1-85532-496-2.

De tre bøger yder alle deres emner fuld retfærdighed - både hvad dybde og bredde angår. Gode farvetegninger og tilhørende tekster.

Godt supplement

Soviet Tanks in Combat 1941-1945. The T-28, T-34, T-34/85 and T-44 Medium Tanks. Forfattere: Steven J. Zaloga, Jim Kinnear, Andrey Aksenov & Aleksandr Koshchavtsev. Udgivet som nummer 7011 i Concord Publications Company's Armor at War serie, 1997. ISBN 962-361-615-5.

Stalin's Heavy Tanks 1941-1945. The KV and IS Heavy Tanks. Forfattere: Steven J. Zaloga, Jim Kinnear, Andrey Aksenov & Aleksandr Koshchavtsev. Udgivet som nummer 7012 i Concord Publications Company's Armor at War serie, 1997. ISBN 962-361-616-3.

Bøgerne rummer utallige datidige fotografier samt nogle gode tegninger af de enkelte kampvogne. Godt supplement til bøgerne fra Osprey.

Findes der noget, om andet end panserkøretøjer?

Nej, ikke meget. Fokus i modelbyggernes verden er hovedsagelig på panserkøretøjer, så det er stort set, hvad der skrives om.

Og dog...

Red Army Handbook 1939-1945. Forfattere: Steven J. Zaloga og Leland S. Ness. Udgivet af Sutton Publishing Limited, 1998. ISBN-0-7509-1740-7.

Dette er også en god indføring i et emne, som er mindst lige så interessant som uniformering mv. - nemlig enhedernes organisation. Udover en glimrende indføring i de mange måder, som Den røde Hær organiserede sine enheder på, er der også gode billeder af andet end kampvogne.

Og så lidt til...

Die Sowjetische Feldartillerie und ihre Einsätze in der Wehrmacht. Forfatter: Michael Foedrowitz. Udgivet som hæfte 156 i Waffen-Arsenal serien af Podzun-Pallas-Verlag, 1995. ISBN 3-7909-0540-2.

Die Stalinorgel. Sowjetische Mehrfachraketenwerfer. Forfatter: Michael Foedrowitz. Udgivet som Sonderband S-30 i Waffen-Arsenal serien af Podzun-Pallas-Verlag, 1993. ISBN 3-7909-0480-5.

Som titlerne antyder, så handler hæfterne om artillerivåben. De giver en god indføring i de forskellige pjecers historie og viser en række gode billeder.

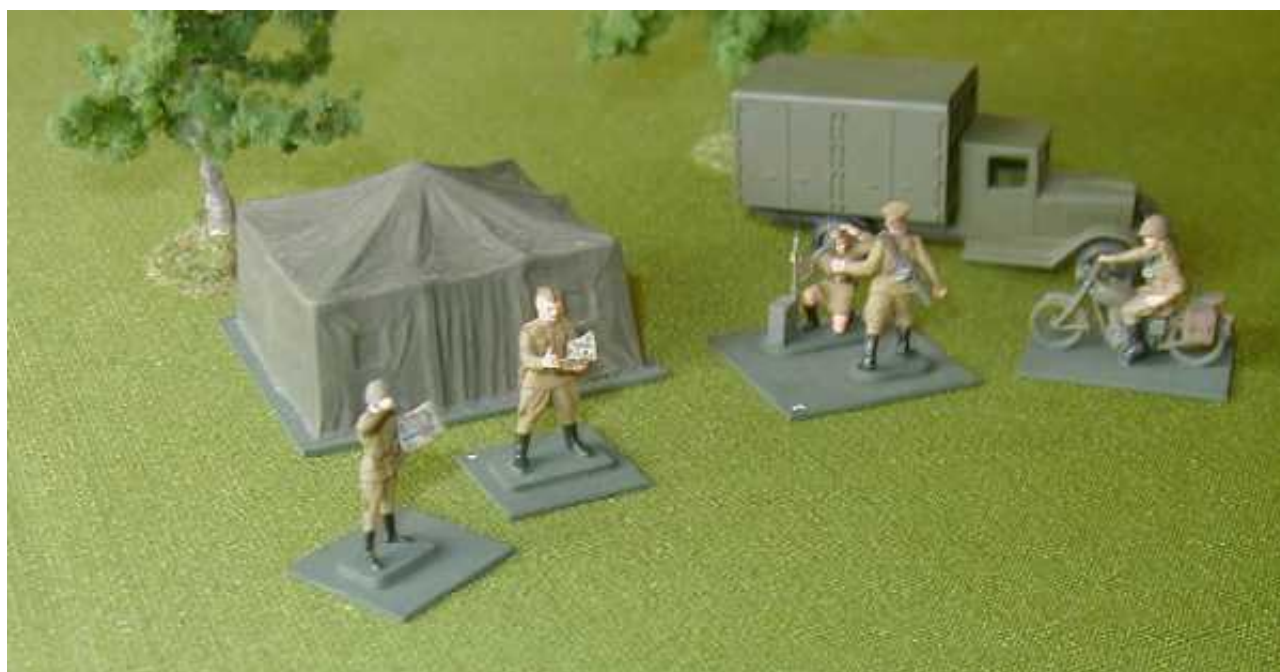
Figurer

De figurer jeg bruger, er stort set alle af plastic - i skala 1:76 og 1:72. De fleste er fra firmaet Esci og andre igen fra Revell eller Airfix. Flere er konverteret, så de passer til mit formål. Eksempelvis består min Marineinfanteribataljon af kroppene fra Esci's Russiske infanteri, mens hovederne stammer fra samme firmas moderne russiske faldskærms- og specialtropper. Baretterne har en passende lighed med matroshuer. Så med lidt fantasi og fingerfærdighed, er der nok af muligheder!

Andre krigsspillere sværger til metalfigurer, som leveres i talrige uniformeringer fra mindst lige så mange fabrikanter. Figureerne eliminerer typisk behovet for konverteringer og er lige til at male. Metalfigurerne er dog ofte ikke så godt proportionerede - det har tit for store hoveder, efter min smag.

Kampvogne og andet materiel, som indgår i mine enheder, er dels samlesæt, dels modeller støbt i resin. Sidstnævnte udbydes af mange - se annoncerne i de engelsksprogede krigsspilsblade.

Størstedelen af mine lastvogne stammer fra en russisk eller ukrainsk fabrik - meget passende - og er leveret samlet og malet.

Modellerne er i skala 1:87, men de passer rimeligt sammen med det øvrige materiel; at de er lidt mindre gør samtidig at de ikke virker så dominerende. Prisen pr. styk var forholdsvis høj, men investeringen sparede meget arbejde. De er ikke til at få mere - i original bemaling. Firmaet Rocco har heldigvis optaget nogle typer i deres katalog, så der nu mulighed for at få suppleret beholdningerne.

Afslutning

Pas på!

Mange museer udstiller russiske panserkøretøjer, kanoner, raketkastere og andet godt. Langt det meste er bemalet meget senere end de enheder, som vi prøver at fremstille i modeller. Materiellets farver må derfor tages med alle tænkelige forbehold.

Det samme gælder i øvrigt også deres typer. Selvom et museum skriver, at der her er tale om en raketkaster, som var med ved Slaget om Seelow-højderne, så kan det lige så godt være en raketkaster, som først blev indført adskillige år senere.

Vær derfor kritisk over for alle kilder - skriftlige og andre.

Kom i gang!

Når nogle af ens kilder nu modsiger hinanden, så er det nødvendigt at træffe et valg, så man kan komme i gang med selve bemalingen.

Det kan også være, at man under bemalingen af figurer eller køretøjer finder ud af, at nogle farver klæder hinanden bedre end andre farver. Så er der basis for endnu et valg.

Ud fra denne argumentation har jeg eksempelvis valgt at bemale stålhelme med mørk khaki, selv om man lige så godt kan vælge en mere grønlig. Begge typer fandtes, om end den grønlige nok var den mest udbredte. Så...

1. Studer kilderne.
2. Anskaf figurerne og hvad der nu ellers hører til.
3. Beslut dig for, hvorledes tingene skal se ud og organiseres.
4. Begynd at male.

God fornøjelse!

Per Finsted